

Sygn. akt III AUa 1021/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Urszula Iwanowska
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko SSA Romana Mrotek (spr.)
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014 r. w Szczecinie

sprawy S. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział wG.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 2 września 2013 r. sygn. akt VI U 282/13

zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i oddala odwołanie.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko

Sygn. akt III AUa 1021/13

UZASADNIENIE

Ubezpieczony S. Ż. złożył odwołania od dwóch decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 22 lutego 2013 roku i z dnia 15 marca 2013 roku przyznających mu prawo do emerytury. W odwołaniach ubezpieczony domagał się wyliczenia świadczenia emerytalnego, z uwzględnieniem wysokości jego premii za lata 1985 – 1989 uwidoczonych w zaświadczeniu RP-7 wystawionym przez (...) w G. oraz z uwzględnieniem kwoty 29.240,00 złotych z (...) za 1988 rok. Wnosił ponadto o zaliczenie okresów składkowych od dnia 15.09.1970 do dnia 07.11.1972 roku i od dnia 01.01.2013 do 31.01.2013 roku.

Pozwany – Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł o umorzenie postępowania co do zaliczenia okresu od dnia 15.09.1970 do dnia 07.11.1972 roku podając, że został on uwzględniony w decyzji z dnia 15 marca 2013 roku i oddalenie odwołań w pozostałym zakresie podnosząc, że w zaświadczeniach RP – 7 nie wskazano czego dotyczą

kwestionowane kwoty. Odnosnie (...) stwierdził, że zgodnie z przepisami obowiązującymi w 1988 roku nagrody z (...) nie stanowiły podstawy wymiaru składek.

Wyrokiem z dnia 2 września 2013 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. z dnia 22 lutego 2013 roku i z dnia 15 marca 2013 roku w ten sposób, że ustalił podstawę wymiaru emerytury ubezpieczonego S. Ż. na kwotę 3.540,77 i wysokość emerytury na kwotę 2.645,77 zł od dnia 1 lutego 2013 roku. Umorzył postępowanie odnośnie uwzględnienia przy wyliczaniu emerytury okresu od 15 września 1970 do 31 grudnia 1972 roku, z w pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczony S. Ż. wystąpił o ustalenie prawa do emerytury w dniu 09 stycznia 2013 roku. Do wniosku dołączył m.in. zaświadczenia RP – 7 z dnia 22.11.2004 roku i z dnia 25.10.2011 roku . Wysokość emerytury skarżącego wyliczonej w oparciu o kwestionowane dokumenty wynosiła na dzień 01 lutego 2013 roku 2.645,77 złotych.

Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w sprawie było to, czy organ rentowy prawidłowo określił wysokość emerytury ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy wskazał na treść art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowiących, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1. osiągnęli wiek emerytalny ;
2. mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

Ponadto w art. 15 ustawy stwierdzono, że podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę.

W Rozporządzeniu z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz.U.2011.237.1412) wskazano, że środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Pracodawcy ubezpieczonego złożyli stosowne zaświadczenia na drukach wydanych przez organ rentowy. Dokonali nie budzących wątpliwości pod względem autentyczności wpisów wynagrodzeń ubezpieczonego dzieląc je, zgodnie z pouczeniem, na składniki stałe i zmienne.

Organ rentowy nie kwestionując autentyczności tych zaświadczeń, poddał w wątpliwość zapisy dotyczące składników zmiennych. Było to zdaniem Sądu Okręgowego niezrozumiałe, skoro w Informacji zawartej w zaświadczeniach jednoznacznie wskazał, jakie składniki należy umieścić w jakiej rubryce.

Sąd Okręgowy uznał, iż wynagrodzenia podane w kwestionowanych zaświadczeniach stanowiły podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne.

Zdaniem Sądu Okręgowego nagroda z (...) w 1988 roku nie była wyłączona z podstawy wymiaru składek. W powołanym przez organ rentowy rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 09.11.1987 roku oraz aktach niższego rzędu nie ma przepisu wyłączającego nagrody z podstawy wymiaru składek. Organ rentowy nie wskazał jaki przepis rozporządzenia o tym stanowi. Analiza rozporządzenia wykazała, że o wyłączeniach stanowił jego § 6 o treści na dzień 01.10.1988 r.: podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach

pracy stanowią, z uwzględnieniem § 7 i 8, wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, zaliczone w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń, z wyłączeniem wypłat:

- 1) zasiłków chorobowych,
- 2) na rzecz jednostek wojskowych jako kwot stanowiących wartość robocizny z tytułu zadań szkoleniowo-produkcyjnych wykonywanych przez te jednostki,
- 3) uposażeń zasadniczych wraz z dodatkami, premii i innych należności pieniężnych, wypłaconych żołnierzom zawodowym pełniącym służbę w przedsiębiorstwach państwowych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub wykonującym zadania poza wojskiem,
- 4) na rzecz właściwych jednostek organizacyjnych kwot stanowiących wartość robocizny zorganizowanych grup roboczych,
- 5) na rzecz chorych oraz pensjonariuszy domów pomocy społecznej za czynności wykonywane w ramach terapii zajęciowej.

Zdaniem Sądu Okręgowego, organ rentowy nie miał podstaw do kwestionowania zapisów w zaświadczeniach RP – 7 za sporne okresy. Dlatego Sąd Okręgowy nakazał wyliczenie wysokości świadczenia z ich uwzględnieniem i emeryturę w takiej wysokości wnioskodawcy przyznał.

Ponadto zgodnie z art. 477¹³ k.p.c. zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części.

W decyzji z dnia 15 marca 2013 roku uwzględniono argumenty ubezpieczonego odnośnie okresu od dnia 15.09.1970 do dnia 07.11.1972 r. który wliczono do jego stażu ubezpieczeniowego.

Wnioskodawca domagał się ustalenia wysokości emerytury z uwzględnieniem okresu składkowego od dnia 01 do dnia 31 stycznia 1013 roku. W tym zakresie decydująca była data złożenia wniosku o świadczenie. W styczniu 2013 roku organ rentowy uzyskał potwierdzenie opłacania składek ale tylko do dnia 31 grudnia 2012 roku i taki okres został uwzględniony. Płatnik bezspornie uiścił składki za styczeń 2013 roku, ale zrobił to w lutym 2013 roku i dlatego w decyzji przyznającej emeryturę ten okres nie został przyjęty. Nie oznacza to jednak, iż okres ten nie zostanie wnioskodawcy doliczony. Zdaniem Sądu Okręgowego w tym celu należy złożyć wniosek o przeliczenie emerytury.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. wniósł organ rentowy.

Zaskarżył wyrok w części, dotyczącej jego pkt. I i zarzucił mu:

- naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 227k.p.c.i art. 233§1k.p.c, polegające na: pominięciu przez Sąd Okręgowy wyjaśnienia i ustalenia istotnej dla sprawy okoliczności, czyli nieprzeprowadzeniu prawidłowego postępowania dowodowego i nierozważeniu w sposób bezstronny i wszechstronny, a zupełnie dowolny treści zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionego w dniu 22.11.2004r. przez (...)w G., z którego wynika brak określenia rodzaju składników zmiennych wynagrodzenia ubezpieczonego wykazanych w latach 1985-1989, ponadto dowolnej kwalifikacji spornych świadczeń wypłaconych z (...) wykazanych przez (...) z/s. w G. w zaświadczeniu Rp-7 z dnia 25.10.2011 r. za 1988r., skutkujące dowolnym przyjęciem przez Sąd, że przedmiotowe składniki i świadczenia stanowiły podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne w sytuacji gdy takiej podstawy nie stanowiły oraz nie wyjaśnienie przez Sąd Okręgowy podstawy prawnej zaskarżonego wyroku, co skutkowało także naruszeniem przez ten Sąd przepisu art.328§2k.p.c, które to w/w. uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy'.

Mając na uwadze powyższe zarzuty wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w części, dotyczącej jego pkt. I i oddalenie odwołania.

Ewentualnie:

2. uchylenie zaskarżonego wyroku w części, dotyczącej jego pkt. I i przekazanie sprawy

Sądowi Okręgowemu do ponownego jej rozpoznania.

Zdaniem apelującego Sąd Okręgowy w sposób błędny i zupełnie dowolny ustalił i rozważył zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności - istotne dla rozstrzygnięcia sprawy- zapisy zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionego na druku ZUS Rp-7 w dniu 22.11.2004r. przez pracodawcę ubezpieczonego, tj. Gminną Spółdzielnię (...) w G. w części dotyczącej składników zmiennych wykazanych w latach 1985-1989. Sąd meriti nie przeprowadził jakichkolwiek ustaleń, czego przedmiotowe składniki dotyczą i z jakiego tytułu zostały ubezpieczonemu wypłacone. Apelujący wskazuje, że już z treści „Informacji” zamieszczonej na w/w. zaświadczeniu wynikały zasady wykazywania wynagrodzenia-przychodu (dochodu). I tak w przedmiotowej Informacji w pkt. 9 jednoznacznie określono, że w pkt. 3 w/w. zaświadczenia należy wykazać w kolumnie 3- cyt. „łączną kwotę zmiennych lub uznaniowych składników wynagrodzenia, np. premie regulaminowe, z zysku, eksportowe, nagrody za osiągnięcia zawodowe, dydaktyczno-wychowawcze dla nauczycieli, „trzynastki” wynagrodzenie za prace w godzinach nadliczbowych, oraz rodzaj składnika wynagrodzenia (...)”. Pomimo w/cyt. pouczenia zawartego w treści przedmiotowego zaświadczenia pracodawca nie wykazał rodzaju spornych składników zamiennych, której to istotnej okoliczności Sąd Okręgowy nie wyjaśnił. Ponadto Sąd meriti, powołując „rozporządzenie z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe (Dz.U.2011.237.1412)”, w sposób zupełnie dowolny zakwalifikował treść zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionego na druku ZUS Rp-7 w dniu 25.10.2011r. przez (...) z/s. w G., przyjmując, że wykazane świadczenie w postaci nagrody z (...) w 1988r. nie było wyłączone z podstawy wymiaru składek. Zdaniem Apelującego o braku podstaw do uwzględnienia spornego świadczenia przesądzały z kolei, obok § 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 09.11.1987r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie, przepisy Uchwały Nr 33 Rady Ministrów z dnia 25.03.1983r. w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej (M.P. 1983.15.85), które zostały pominięte przez Sąd meriti przy kwalifikacji i wydaniu zaskarżonego wyroku. Apelujący wskazuje, że w rozważaniach do wyroku Sąd pominął, iż § 6 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 09.11.1987r. odsyłał w szczególności do w/w Uchwały Nr 33 Rady Ministrów z dnia 25.03.1983r. albowiem w jego treści postanowiono, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowią wypłaty pieniężne zaliczone w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej do wynagrodzeń osobowych. Sąd meriti nie rozważył powyższego, natomiast „wyjaśnienie” podstawy prawnej ograniczył do przytoczenia wskazanej przez ubezpieczonego w piśmie procesowym z dnia 25.04.2013r. treści przepisu § 6 w/w. Rozporządzenia. Zaprezentowane rozważania Sąd skonstatował lakonicznym stwierdzeniem, że w rozporządzeniu oraz -bliżej nie określonych przez ten Sąd- aktach niższego rzędu cyt.,(...)nie znajdujemy przepisu wyłączającego nagrody z podstawy wymiaru składek(...)”. Sąd meriti nie przeprowadził jakichkolwiek ustaleń w powyższym zakresie, natomiast braki w uzasadnieniu wyroku uniemożliwiający odczytanie motywów rozstrzygnięcia są wystarczającym powodem uchylenia werdyktu i przekazania sprawy do ponownego rozpatrzenia (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 16 stycznia 2013 r., sygn. akt: 111 AU a 435/12). Wbrew twierdzeniom Sądu Okręgowego powyższego w żadnym stopniu nie zmienia okoliczność, polegająca na tym, że organ rentowy nie kwestionował autentyczności w/w. zaświadczeń i wpisanie kwestionowanych kwot w rubryce 3, a nie 6. Sąd dokonał więc dowolnej kwalifikacji prawnej rozpatrywanego stanu faktycznego i w tym zakresie nie ustalił i nie wyjaśnił podówczas obowiązujących przepisów prawa, w szczególności w/w Uchwały Nr 33 Rady Ministrów z dnia 25.03.1983r., do czego był zobowiązany z uwagi na dyspozycję art. 328 § 2 k.p.c. Wydanie więc zaskarżonego wyroku skutkowało naruszeniem przez Sąd Okręgowy przepisów art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c, które to w/w. uchybienia miały istotny wpływ na wynik sprawy.

Ubezpieczony złożył odpowiedź na apelację wnosząc o jej oddalenie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Apelacyjny rozpoznając wniesioną apelację zważył, co następuje:

W ocenie Sądu w analizowanym stanie faktycznym należało podzielić stanowisko organu rentowego w tym zakresie poprzez przyjęcie, że brak było podstaw prawnych do uwzględnienia wniosku ubezpieczonego.

Po pierwsze, brak było możliwości doliczenia przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia premii za rok 1988 wypłaconej z (...). W powołanym na wstępie przepisie art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, za podstawę wymiaru emerytury i renty przyjmuje się bowiem podstawę wymiaru składek. Chodzi tu więc o te przychody, które objęte są obowiązkiem opłacania składek, natomiast nie o przychody wyłączone z tego obowiązku. Przy ustalaniu, czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia i innych świadczeń ze stosunku pracy, stosuje się nadto przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględnione w podstawie wymiaru. Powyższe koresponduje z zapisem § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989 r., Nr 11, poz. 63 ze zm.), w myśl których do ustalenia podstawy wymiaru dla pracowników uspołecznionych zakładów pracy nie przyjmuje się tych składników wynagrodzenia w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, od których nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, a przy ustalaniu czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzeń, stosuje się przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględniane w podstawie wymiaru.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 1987 r. w sprawie zgłaszania pracowników do ubezpieczenia społecznego oraz składek na to ubezpieczenie, w latach 1984-1989 nie było obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne od omawianego składnika wynagrodzenia. Mianowicie w § 6 tegoż rozporządzenia wskazano, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy stanowią, z uwzględnieniem § 7 i 8, wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, zaliczone w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej do wynagrodzeń osobowych, z wyłączeniem m.in. dodatkowych świadczeń pieniężnych bądź wartości świadczeń w naturze nie mających charakteru deputatu, przyznawanych na podstawie przepisów szczególnych (kart branżowych), np. ekwiwalentu pieniężnego z tytułu zwrotu kosztów przejazdów urlopowych, świadczeń na pomoce naukowe dla dzieci, świadczeń przyznanych z okazji uroczystych dni, jak tradycyjne "barbórkowe", korzyści materialnych zapewnionych pracownikom w układach zbiorowych pracy lub w umowach indywidualnych, a polegających na uprawnieniu do zakupu po cenach niższych niż detaliczne niektórych artykułów lub przedmiotów, korzystania z bezpłatnych lub częściowo odpłatnych przejazdów środkami lokomocji, z biletów teatralnych, kinowych itp. Z powyższego wynika zatem, że przy ustalaniu, czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia w spornym okresie, należy odnieść się do przepisów określających składniki funduszu płac i przepisów dokonujących klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej. I tak są to: uchwała Nr (...) Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1976 r. w sprawie składników funduszu płac (Mon. Pol. Nr 43, poz. 212 ze zm.), obowiązująca w okresie od 1 stycznia 1977 r. do 31 grudnia 1983 r., oraz uchwała Nr 33 Rady Ministrów z dnia 25 marca 1983 r. w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej (Mon. Pol. Nr 15, poz. 85 ze zm.), obowiązująca w okresie od 1 stycznia 1984 r. do 29 marca 2001 r. Zgodnie z § 4 uchwały Nr (...) do składników funduszu płac zaliczało się m.in. osobowy fundusz płac, bezosobowy fundusz płac, wynagrodzenia z (...), z czystej nadwyżki w spółdzielniach i z funduszków o podobnym charakterze. Stosownie do § 10, do wynagrodzeń z (...) zaliczało się wypłaty nagród indywidualnych z tego funduszu. Nie było więc podstaw do kwalifikowania nagrody wypłaconej z (...) jako składnika wypłaconego z osobowego funduszu płac, skoro zaliczała się ona do odrębnej kategorii funduszu płac jako takiego. W konsekwencji powyższego w analizowanym postępowaniu brak było podstaw do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem w jej podstawie wymiaru wypłaconej ubezpieczonemu w 1988 r. premii z (...) z tej racji, że nie stanowiła ona składnika wynagrodzenia, który w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących w okresie, którego dotyczy spór, podlegał składce na ubezpieczenie społeczne i nie ma znaczenia, czy składka ta została opłacona czy też nie. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie miał

podstaw do uwzględnienia żądania ubezpieczonego w tej części (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, sygn. akt III AUa 970/07)

Sposób ustalania podstawy wymiaru świadczeń reguluje przepis art. 15 ust. 4 ustawy. Zgodnie z tym przepisem oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek w okresie każdego roku (oddzielnie) z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych, a następnie oblicza się w procentach stosunek każdej z tych sum do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia w danym roku kalendarzowym. Średnia arytmetyczna tych procentów daje wskaźnik wysokości podstawy wymiaru. W przypadku pracowników, podstawę wymiaru składek w każdym roku kalendarzowym stanowi wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia ze stosunku pracy.

Przy ustalaniu, czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia i innych świadczeń ze stosunku pracy, stosuje się przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględnione w podstawie wymiaru. Powyższe koresponduje z zapisem § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989 r., Nr 11, poz. 63 ze zm.), w myśl których, do ustalenia podstawy wymiaru dla pracowników uspołecznionych zakładów pracy nie przyjmuje się tych składników wynagrodzenia w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, od których nie ma obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne, z uwzględnieniem zastrzeżeń nie mających znaczenia w sprawie, a przy ustalaniu, czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzeń, stosuje się przepisy obowiązujące w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględniane w podstawie wymiaru.

I tak stosownie do art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o zmianach właściwości w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, rent, zaopatrzeń i opieki społecznej (Dz. U. Nr 20, poz. 119 ze zm.) - w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 stycznia 1975 r. do dnia 31 grudnia 1986 r. - zakłady pracy były zobowiązane do opłacania ze środków własnych składek na ubezpieczenie społeczne pracowników. W myśl ust. 3 powołanego art. 12 kompetencji Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych pozostawiono określenie w drodze rozporządzenia zarobków stanowiących podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Realizując upoważnienie ustawowe Minister Pracy, Płac i Spraw Socjalnych w dniu 13 grudnia 1976 r. wydał rozporządzenie w sprawie dostosowania niektórych przepisów o ubezpieczeniu społecznym i ubezpieczeniu rodzinnym do zasad określających składniki funduszu płac (Dz. U. Nr 40, poz. 239 ze zm.), które w § 1 ust. 1 stwierdzało, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowią w uspołecznionych zakładach pracy wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze zaliczone do osobowego funduszu płac. Przepis w tym brzmieniu obowiązywał do 31 grudnia 1983 r. i został uchylony przez przepis § 3 rozporządzenia Ministra Pracy, Płac i Spraw Socjalnych z dnia 27 grudnia 1983 r. w sprawie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników uspołecznionych zakładów pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 332 ze zm.). Ten nowy akt prawny, który wszedł w życie 1 stycznia 1984 r., w § 1 zawierał podobną regulację prawną, stanowił bowiem, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne za pracowników uspołecznionych zakładów pracy stanowią wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, zaliczone - w myśl przepisów o klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej - do wynagrodzeń osobowych. Z powyższego wynika zatem, że przy ustalaniu, czy istnieje obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia w spornym okresie, należy odnieść się do przepisów określających składniki funduszu płac i przepisów dokonujących klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej. I tak są to:

- uchwała Nr (...) Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1976 r. w sprawie składników funduszu płac (Mon. Pol. Nr 43, poz. 212 ze zm.), obowiązująca w okresie od 1 stycznia 1977 r. do 31 grudnia 1983 r., oraz

- uchwała Nr 33 Rady Ministrów z dnia 25 marca 1983 r. w sprawie klasyfikacji wynagrodzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej (Mon. Pol. Nr 15, poz. 85 ze zm.), obowiązująca w okresie od 1 stycznia 1984 r. do 29 marca 2001 r.

Zgodnie z § 4 uchwały Nr (...) do składników funduszu płac zalicza się m.in. osobowy fundusz płac, bezosobowy fundusz płac, wynagrodzenia z (...), z czystej nadwyżki w spółdzielniach i z funduszy o podobnym charakterze. Stosownie do § 10 do wynagrodzeń z (...) zalicza się wypłaty nagród indywidualnych z tego funduszu. Nie było więc

podstaw do kwalifikowania nagrody wypłaconej z (...) - w 1988 - jako składnika wypłaconego z osobowego funduszu płac, skoro zaliczała się ona do odrębnej kategorii funduszu płac jako takiego.

Zgodnie z § 2 ust. 1 uchwały Nr 33 wynagrodzenia, rozumiane jak w § 1 uchwały, dzielą się m.in. na wynagrodzenia osobowe, wynagrodzenia bezosobowe, honoraria, nagrody z (...) i inne. Według § 7 nagrody z (...) obejmują nagrody wypłacane z tego funduszu, na podstawie odrębnych przepisów w uspołecznionych zakładach pracy, z wyłączeniem przedsiębiorstw państwowych objętych przepisami ustawy z dnia 26 lutego 1982 r. o gospodarce finansowej przedsiębiorstw państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 54 ze zm.). Wobec powyższego nagrody z (...) jako niezaliczone do wynagrodzeń osobowych, nie stanowiły podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

W okresie od 1 lipca 1973 r. do 31 grudnia 1986 r. obowiązywała ustawa z dnia 23 czerwca 1973 r. o zasadach tworzenia i podziału (...) oraz zakładowych funduszy socjalnego i mieszkalnego (Dz. U. Nr 27, poz. 150 ze zm.). Wpłaty otrzymywane na podstawie powyższej ustawy nie stanowiły, w świetle powyższych rozważań, podstawy naliczania składek na ubezpieczenie społeczne, wypłacane były ze środków spoza osobowego funduszu płac, w ramach (...).

Z dniem 1 stycznia 1990 r. weszło w życie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 stycznia 1990 r. w sprawie wysokości i podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego oraz rozliczania składek i świadczeń z ubezpieczenia społecznego (Dz. U. Nr 7, poz. 41, następnie tekst jednolity Dz. U. z 1993 r. Nr 68, poz. 370 ze zm.). Podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników została w tym akcie prawnym ustalona w odmienny sposób, niż w poprzednim okresie. Nie miało znaczenia, czy dany składnik wynagrodzenia, czy inne świadczenia ze stosunku pracy był wypłacony z osobowego, czy też bezosobowego funduszu płac. Zgodnie z § 7 ust. 1 cyt. rozporządzenia, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników stanowił dochód w gotówce i w naturze z tytułu wykonywania pracy w ramach stosunku pracy, z wyjątkiem wypłat wymienionych początkowo w pkt 1 - 23, następnie 1 - 26. Wśród wyłączeń nie znajdowała się nagroda z (...). Jednakże § 57 ust. 2 powyższego rozporządzenia stanowił, że do dochodu stanowiącego podstawę wymiaru składek, o której mowa w § 7 ust. 1, przyjmowało się nagrody z (...) przysługujące za rok 1990 i wypłacone po dniu 1 stycznia 1991 r. I właśnie na taką argumentację powołuje się organ rentowy, choć nie dość precyzyjnie.

Reasumując, błędne jest zatem stanowisko Sądu I instancji, że nagroda z (...) wypłacona w spornym okresie podlegają uwzględnieniu przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia. Przeciwnie, nie może ona zostać przyjęta z tej racji, że nie stanowiła składnika wynagrodzenia, który w rozumieniu przepisów o podstawie wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, obowiązujących w okresie, którego dotyczy spór, podlegał składce na ubezpieczenie społeczne i nie ma znaczenia, czy składka ta została opłacona czy też nie. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy nie miał podstaw do uwzględnienia żądania wnioskodawcy w tej części. Zaskarżony w części wyrok - w jego pkt 1 - został więc wydany z naruszeniem prawa materialnego - art. 174 ust. 3 w związku z art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach i wskazanych wyżej przepisów normujących kwestię podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne pracowników za lata, których dotyczył spór. Apelacja organu rentowego okazała się zatem uzasadniona. Z tych przyczyn wyrok w zaskarżonej części podlegał zmianie .

Rację ma również organ rentowy odnośnie przyjęcia jako właściwe dla wyliczenia świadczenia zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawionego w dniu 22 listopada 2004r. przez Gminną Spółdzielnię (...) w G. W zaświadczeniu tym brak jest określenia rodzaju składników zmiennych wynagrodzenia ubezpieczonego wykazanych w latach 1985 - 1989. Twierdzenie ubezpieczonego, że „sam brak określenia, jakiego rodzaju wynagrodzenie zmienne wpisane zostało do kolumny 3 nie może skutkować wyrzuceniem tego wynagrodzenia z podstawy wymiaru emerytury” - jest błędne.

W zaświadczeniu Rp 7 pracodawca musi uwzględnić te składniki przychodu, które organ rentowy wlicza do podstawy wymiaru emerytury, renty lub kapitału początkowego. Powinien więc, przy sporządzaniu tego dokumentu, kierować się zasadami zaliczania przychodu do podstawy wymiaru. Uwzględnieniu podlega przychód, który w okresie, kiedy był wypłacany, stanowił podstawę naliczenia składek na ubezpieczenie społeczne. W kolumnie 3 zaświadczenia z dnia 22 listopada 2004r. wpisane zostały kwoty bez wskazania, czego one dotyczą. Zważywszy, że w kolumnie tej należy

wpisać zmienne lub uznaniowe składniki wynagrodzenia z podaniem rodzaju składnika (np. premia regulaminowa, nagroda z (...)) – taki zapis jest niepełny. Wskazane w kolumnie 3 kwoty mogą bowiem dotyczyć tylko jednego składnika wynagrodzenia (np. premii), mogą dotyczyć również większej liczby składników. Nie jest wykluczone, że wśród nich znajduje się nagroda z (...), która – jak wyżej wskazano – nie jest zaliczana do podstawy wymiaru. Stosowne pouczenie odnośnie sposobu wypełniania druku Rp 7 znajduje się w punkcie 9 tego druku. Ubezpieczony może jednak złożyć prawidłowo wypełniony druk Rp 7 (ze wskazaniem, czego dotyczy zapis w kolumnie 3) z nowym wnioskiem o przeliczenie świadczenia.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sad Apelacyjny orzekł jak w sentencji na podstawie art. 386 § 1 kpc.

SSA Romana Mrotek SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko